

ELS BATECS DELS BARRIS

ANNEX DISTRICTE 1

CIUTAT VELLA – BARRI GÒTIC

“TOCANT A SOMETENT”

Francesc Daumal i Domènech

Núria Piguillem Poch

Col·laborador: Ana Lite Muñoz

ÍNDEX

1. RECOPI·LACIÓ HISTÒRICA DELS ELEMENS SINGULARS DE L'ITINERARI I RECOLLIDA DE DOCUMENTACIÓ

- a. Descripció dels elements arquitectònics i sonors destacables
 - La Campana Honorata i el Sometent
 - Església de Santa Anna
 - Portal de l'Àngel
 - El Claustre de la Catedral
 - Plaça Sant Iu
 - Museu Marès
 - La Plaça del Rei
 - Antic Arxiu de la Corona d'Aragó
 - Casa de l'Ardiaca
 - Plaça Sant Felip Neri
 - Plaça Sant Jaume
 - Carrer Ferran
 - Plaça Reial
 - Plaça del Pi
- b. Fitxes d'arquitectura / element d'interès pel recorregut sonor
 - Fitxa n°1: Església de Santa Anna
 - Fitxa n°2: Claustre de la Catedral
 - Fitxa n°3: Museu Marès
 - Fitxa n°4: Antic Arxiu de la Corona d'Aragó
 - Fitxa n°5: Casa de l'Arcadiaca
 - Fitxa n°6: Església Sant Felip Neri
 - Fitxa n°7: Plaça de Sant Jaume
 - Fitxa n°8: Plaça Reial
 - Fitxa n°9: Plaça del Pi

2. ITINERARI PROPOSAT

- a. Descripció general
 - PARADA (0): Inici itinerari Plaça Catalunya
 - PARADA (1): Església de Santa Anna
 - PARADA (2): Portal de l'Àngel
 - PARADA (3): Catedral de Barcelona
 - PARADA (4): Plaça de Sant Iu
 - PARADA (5): Museu de Marès
 - PARADA (6): Plaça del Rei
 - PARADA (7): Arxiu de la Corona d'Aragó

- PARADA (8): Casa de l'Arcadiaca
- PARADA (9): Església Sant Felip Neri
- PARADA (10): Plaça de Sant Jaume
- PARADA (11): Carrer Ferran
- PARADA (12): Plaça Reial
- PARADA (13): La Rambla
- PARADA (14): Final itinerari Plaça del Pi

b. Fotografies

c. Plànols

- Plànol 1. Barcelona: Districtes i barris
- Plànol 2. Itinerari

3. BIBLIOGRAFIA

- a. Llibres, articles i hemeroteca
- b. Webs i links d'enllaç

1. RECOPI·LACIÓ HISTÒRICA DELS ELEMENS SINGULARS DE L'ITINERARI I RECOLLIDA DE DOCUMENTACIÓ:

a. Descripció dels elements arquitectònics i sonors destacables

- **La Campana Honorata i el Sometent**

El primer rellotge públic de Barcelona, construït a finals del segle XIV, en temps del rei Joan I el Caçador, es va pagar per subscripció popular, i s'instal·lar al campanar de la Catedral de Barcelona, tocant al claustre. L'any 1577 rellotge i campana es varen traslladar a l'altra torre, la que dona a la plaça de Sant Iu, dita per això la Torre de les Hores.

La campana Honorata va tocar les hores des de les 6 de la tarda del 28 de novembre de 1393 fins al 16 de març de 1714, quan la torre va ser malmesa per una bomba felipista. Des d'aleshores, les hores les va tocar la campana Tomasa, que estava a l'altra torre, la del claustre.

El 16 de març de 1718 les noves autoritats borbòniques van manar fondre la campana Honorata com a represàlia per haver cridat a sometent durant el setge de 1714. Això es va poder fer gràcies al "Dret de Campana", una llei del segle XVI que permetia fondre les campanes enemigues per fer-ne canons. Així, l'Honorata fou trossejada al mateix campanar de la catedral, davant la indignació dels barcelonins; i de la seva fosa se'n va fer uns canons que van posar a la Ciutadella, apuntant la ciutat.

La Ciutadella la van construir les autoritats borbòniques a base d'enderrocar 1.200 cases i desallotjar —sense cap indemnització, no cal dir-ho— unes 4.500 persones, a més d'ensorrar part del convent de Sant Agustí i de Santa Clara i de desviar el curs del Rec Comtal. Tant la Ciutadella com el castell de Montjuïc van ser dues fortaleses militars que tenien els canons encarats sobre la ciutat de Barcelona, no pas enfora com semblaria lògic si la seva missió hagués estat defensar la ciutat. Però es tractava, justament al revés, d'intimidat-la. De fet, en diverses ocasions, fins al segle XIX, aquells canons van disparar contra els barcelonins.

L'actual Honorata la van fondre l'any 1865, pesa 750 kg. i toca els quarts, ja que les hores les toca l'Eulàlia, també del 1865 i que pesa 3 tones.

LA CAMPANA DE SANT HONORAT (1714)

Josep Maria de Sagarra (1894-1961)

Quan s'anava escolant nostra ciutat
dins del setembre de la mala anyada,
la campana de Sant Honorat,
a dalt del campanar a cada estrebada
movia el seu batall desesperat.

I quan la llengua de la nostra gent
anava renegant d'odi i de gana,
quan s'esberlava el pit d'algun valent,
la llengua de metall de la campana
repicava i cridava a sometent.

I quan el conseller de la ciutat
alçava al cel l'espasa i la bandera,
i el llop amb la casaca de soldat
i el lladre de la terra forastera
ens ho deixaven tot esmicolat,
feia un so ronc com un grinyol de fera
la campana de Sant Honorat.

I després, quan vingué la mala nit
i s'ensorrà per sempre aquell delit,
i era nostra florida ciutadana
cementiri, misèria i cos podrit,
pell que tremola i llavi que demana,
amb un plorar de ràbia i de despit
plorava la campana.

Quatre anys més tard, diuen que el rei
prudent
féu despenjar aquella campana altiva,
perquè havia tocat a sometent
amb la veu una mica massa viva.

La varen dur entre brases i carbons,
somicant digué adéu a les germanes;
i la van fondre sense més raons,
i del metall en varen fer canons
per ofegar la veu de les campanes.

I ara, Déu sap el temps que s'ha escolat
des del setembre de la mala anyada,
des del rei que escanyant la llibertat
amb la mà va deixar-nos profanada
la campana de Sant Honorat.

Però poc es pensava el rei valent,
amb tanta voluntat i amb tanta fúria,
que campana que toca a sometent
el foc no li fa injúria.

Que si aixeca la forca i el punyal

i l'ungla de les bèsties s'encomana,
a la campana no li fa cap mal,
perquè el so de la campana és immortal,
i encara sona la campana.

Encara sona; hi ha qui no la sent,
qui té l'orella molt rasposa,
qui l'aparta com un mal pensament,
però encara repica a sometent
nostra campana fosa.

Vosaltres, gent de bona voluntat,
catalans de tota hora,
¿no sentiu, caminant dins la ciutat,
la campana de Sant Honorat?
¿No la sentiu com plora?

Escolteu, escolteu quin so més fi
—no és el cor que us enganya—
tant si seguíu les mentes del camí
com si palpeu el cor de la muntanya;
tant si aneu amb la rella dins les mans,
tant si el rem us fadiga i us aplanà,
si sou pobres, cridaires o bergants,
fills de lluita, o de calma casolana,
tant se val!, que si sou catalans
hi ha alguna cosa que us farà germans:
aquest so i aquest plor de la campana!

La varen despenjar de vora el cel,
encara més amunt ara repica;
ni grapa de botxí ni foc cruel
de mal no poden fer-n'hi gens ni mica.
Canons i lleis i forques, això rai!
Se'ns menjaran segons la seva gana,
però ningú pot ofegar-nos mai
la veu de la campana.

- **L'Església de Santa Anna**

La construcció de l'església va iniciar-se a mitjans del segle XII en el període romànic. El monestir fou edificat per l'arquitecte Ramon Amadeu, amb l'església col·legiata de Santa Anna. La construcció continuà durant els tres següents segles, ja en període gòtic.

Actualment es conserva l'estructura romànica original del temple, amb absis quadrat i planta de creu, coberts amb una volta de canó apuntada del segle XIII. La porta d'estil gòtic és de l'any 1300. En el segle XIV es va allargar la nau que ja fou coberta amb volta gòtica de creueria i en el segle XV es construï el cimbori. El cimbori va ser reconstruït en obra vista després de la guerra civil espanyola. La capella dels Perdons, del segle XIV, està situada a l'esquerra de l'absis. Cal destacar el sepulcre del cavaller Miquel de Boera, del segle XVI. La nova capella del Santíssim està decorada amb pintures de Pere Pruna.

L'any 1141, l'orde del Sant Sepulcre va enviar uns monjos, sota la direcció de Guerau, amb la finalitat d'establir-se a Barcelona, i amb la voluntat d'implantar-se a la resta de la península. La primera notícia que tenim d'aquesta comunitat a la ciutat és del 1145.

Inicialment es van establir en una església que es trobava prop de la catedral. El 1423 es va unir amb el monestir de Santa Eulàlia del Camp, que anys abans s'havia traslladat al convent desocupat dels frares del sac. Amb aquesta unió el cenobi va passar a denominar-se de Santa Anna i Santa Eulàlia. L'any 1489 va ser suprimit l'orde del Sant Sepulcre, que s'incorporà a l'Orde de l'Hospital, però el monestir de Santa Anna va continuar anomenant-se igual.

- **Portal de l'Àngel**

A l'alta edat mitjana aquesta zona quedava fora de la muralla romana i comtal, i per aquest lloc baixava una riera, que després torçava per passar per davant l'església del Pi i desembocava en el Cagalell o Merdançar (una riera que passava per les Rambles i que era anomenada així perquè a ella anaven a parar totes les aigües residuals i pestilents), i hi passava un dels camins que sortien de la ciutat des del portal del Bisbe. Cap al segle X, quan es varen anar formant els ravals - les viles noves - fora de les muralles, es va començar a edificar al voltant del camí, en el que s'ha denominat Vilanova dels Arcs, i en edificar-se la muralla del segle XIII s'hi va obrir aquí un portal que es va anomenar "dels Orbs" perquè s'hi reunien els cecs, i tota mena de pobres i esguerrats, que vivien en barraques no gaire lluny.

Diuen que quan sant Vicenç Ferrer visità Barcelona l'any 1419, un àngel se li aparegué en aquest lloc, i li manifestà que era allí per vetllar per la ciutat, i d'aquest fet ve el nom actual. Aquest nom seria oficialitzat el 30 de gener de 1466 per iniciativa de Pere IV de Catalunya en agraïment pel final d'una epidèmia de pesta a la ciutat. Uns mesos més tard, el novembre de 1466 quan Pere ja havia mort, s'hi va instal·lar una imatge de l'àngel custodi encarregada pel rei. Aquesta escultura, situada en una

capella a la muralla, hi va romandre fins que el 1859 es varen enderrocar les muralles i la imatge va anar a la porta de l'església de Santa Anna, primer, i posteriorment a l'església de l'Àngel Custodi d'Hostafrancs (aleshores nova), fins que va ser destruïda a la guerra civil en els arrauxaments anticlericals produïts a Catalunya.

- **El Claustre de la Catedral**

Damunt els fonaments de la primitiva basílica paleocristiana, i de la Catedral romànica posterior, es construí l'actual Catedral d'estil Gòtic. Les obres es varen iniciar el dia 1 de maig de 1298, durant el pontificat del bisbe Bernat Pelegrí i el regnat de Jaume II d'Aragó "el Just"; i varen ser enllestides a mitjans del segle XV, en temps del bisbe Francesc Climent Sopera, essent rei d'Aragó Alfons V.

Podem distingir tres etapes durant els cent cinquanta anys que duraren les obres: en la primera fou planejat tot l'edifici i s'inicià la construcció de l'absis amb les seves capelles radials, la del presbiteri amb el seu altar i la cripta; a continuació varen ser perllongades les tres naus amb llurs capelles laterals fins a l'alçada del rerecor; finalment, es construí la basílica fins a la línia de la façana, que provisionalment es va tancar amb un simple mur (1417). El claustre es va acabar el 1448.

A finals del segle XIX, l'industrial barceloní, Manuel Girona i Arafel, va fer la inversió per a l'obra de la façana i de les seves dues torres laterals, que fou duta a terme segons els plànols de l'arquitecte Josep O. Mestres, inspirat en el projecte inicial que ja s'havia dibuixat al segle XV. Els fills del senyor Girona completaren l'empresa del pare amb la construcció del cimbori, enllestit l'any 1913.

Les tradicions del Claustre són els fets més simbòlics que li han donat renom a la Catedral:

Dins el Claustre hi trobem una bassa a la vora d'un brollador. Allà hi trobem tretze oques, tantes com, segons la llegenda, anys tenia Santa Eulàlia (Laia) quan va ser martiritzada.

Amb motiu de la celebració de la festa del Cos i de la Sang de Crist, se celebra la missa al Pla de la Seu, presidida per l'Arquebisbe de Barcelona i, a continuació, es duu a terme una processó del Santíssim pels carrers del voltant, amb la participació del bestiar i dels castellers i d'altres balls tradicionals de la ciutat.

Cada any, durant la festivitat del Corpus, la tradició de l'ou com balla s'instal·la al claustre de la Catedral. L'ou com balla és un costum consistent en fer ballar un ou buidat al brollador del claustre, ben ornamentat amb flors i cireres vermelles.

- El dia de la seva festa, el 13 de desembre, els devots de la màrtir Santa Llúcia, invocada per a la protecció de la vista, s'acosten a la seva capella romànica de la Catedral per venerar-ne les relíquies.

- **Plaça Sant Iu**

La petita plaça situada a la banda dreta de la Catedral de Barcelona va ser construïda el 1292. Durant 500 anys, el Portal de Sant Iu va ser l'entrada principal al recinte religiós, fet de marbre i pedra de Montjuïc i situat a tocar una de les torres dels campanars, davant del Museu de Marès, el Palau Reial, i a l'esquerra del Palau Lloctinent. El portal conté elements pertanyents al gòtic com les arquivoltes apuntades en degradació que descansen en motius florals, i la imatge del Sant Iu –el sant dels advocats – entre d'altres escultures que sobresurten de les parets.

Actualment, aquest antic portal d'entrada ha quedat en desús, però encara queda la reminiscència medieval de la plaça, freqüentada ara per bons músics de carrer que ambienten l'espai de bars i restaurants.

- **Museu Marès**

L'origen del Museu Frederic Marès es remunta al 1946. Dos anys abans havia tingut lloc la primera presentació pública de la col·lecció de Frederic Marès, a la seu de l'actual Arxiu Històric de la Ciutat, en el cor de la Barcelona romana i gòtica: escultura medieval i barroca, rellotges, reliquiaris, llibres incunables i tot un seguit d'objectes que conservava al seu estudi del carrer de Mallorca. Aleshores ja va anunciar la voluntat d'oferir la col·lecció a la ciutat de Barcelona.

A l'edat mitjana, en aquest edifici, conjuntament amb altres de propers, hi havia algunes dependències del Palau Reial Major dels Comtes de Barcelona. Als anys quaranta, l'Ajuntament va decidir instal·lar-hi un Museu, per integrar-lo així en el que des d'aleshores es va anomenar Barri Gòtic. El nucli medieval de la ciutat, situat al voltant de la catedral des del 1929 – any de l'Exposició Internacional – es va començar a recuperar com a centre històric de la ciutat.

El 1997, s'elaborà des del mateix Museu un projecte museogràfic per adequar-lo a les necessitats del segle XXI. Les obres de la primera fase de remodelatge, que afectaren la planta baixa destinada a l'escultura i comportaren l'obertura d'una sala d'exposicions temporals fins aleshores inexistents, s'inauguraren l'abril del 1999. Durant la segona fase, finalitzada el 2001, es va remodelar la sala d'escultura en pedra situada a la planta soterrània.

El verger del Palau Reial Major dels comtes de Barcelona és un pati ple de tarongers, envoltat de porxos, que durant el bon temps es converteix en un espai especialment agradable. Al bell mig hi raja un brollador, on el dia de Corpus també se celebra la tradicional festa de " L'ou com balla".

- **La Plaça del Rei**

La plaça del Rei és un dels llocs més emblemàtics de la ciutat de Barcelona. Situada al barri Gòtic, conserva la disposició rectangular derivada del projecte

d'urbanització que es va dur a terme durant el regnat de Martí l'Humà, a la segona meitat del segle XIV, per tal de fer-hi una plaça allargada on poder celebrar-hi torneigs i eliminar-ne el mercat que s'hi feia tradicionalment. Ha estat la seu històrica del poder comtal i reial a la ciutat.

Es tracta d'una plaça monumental, voltada d'edificis gòtics i renaixentistes, tancada per tots els costats excepte a l'extrem sud-oest, on es comunica amb la Catedral mitjançant la Baixada de Santa Clara i amb el carrer de la Llibreteria a través del carrer del Veguer. Al costat nord destaca la façana del Palau Reial Major, gòtic, amb la torre del Mirador del Rei Martí a l'extrem esquerre, des d'on s'obté una bona vista sobre la ciutat medieval, i, al cantó dret, l'escalinata que porta al Saló del Tinell i a la capella de Santa Àgata, la façana de la qual tanca la plaça pel costat est. El costat sud-est conté la casa Padellàs, seu del Museu d'Història de Barcelona, un casal gòtic que fou traslladat aquí des del carrer dels Mercaders quan es va obrir la Via Laietana. A través del museu es poden visitar les restes romanes del subsòl de la plaça. La banda oest està ocupada pel renaixentista Palau del Lloctinent, del segle XVI.

- **Antic Arxiu de la Corona d'Aragó**

Els precedents per a la denominació de l'arxiu són les col·leccions de pergamins provinents de les escriptories dels primers Comtes de Barcelona i dels reis d'Aragó. És esmentat per primer cop un arxiu del rei el 25 d'octubre de 1180. L'any 1194 el rei Alfons el Cast encarrega la compilació dels documents de l'arxiu reial amb validesa legal útils per als drets de la Corona, a Ramon de Caldes, degà de la Seu de Barcelona i jurista. Amb Jaume I d'Aragó es va intensificar l'ús del paper, fet que va incrementar el ritme de producció dels documents i marca l'inici dels registres de la Cancelleria Reial.

El rei en Jaume II d'Aragó el Just creà el 1318 l'Arxiu Reial al Palau Reial Major de Barcelona i, alhora, també es va crear l'Arxiu del Mestre Racional. Aquell arxiu es va crear amb caràcter d'arxiu únic i central de tota la Corona d'Aragó, conservant la documentació de tots els territoris sobre els quals s'exercia sobirania (bona part de l'orient de la península Ibèrica, part de l'actual Sud de França, i parts d'Itàlia, Grècia i Àfrica). Els documents es conservaven en funció de qui els atorgava (el rei, la reina, etc.) i no segons un criteri territorial; això es deu al fet que en els temps inicials la Cancelleria Reial no registrava els documents en grups separats per a cadascun dels diferents estats, sinó per ordre d'emissió.

- **Casa de l'Ardiaca**

La Casa de l'Ardiaca es troba a l'inici del Barri Gòtic de Barcelona, a tocar de la Catedral de Santa Eulàlia.

L'estructura, globalment, és de caràcter gòtic flamíger, encara que els detalls esculturals continguin motius del renaixement italià.

S'hi entra pel carrer de Santa Llúcia número 1. Al llarg dels anys ha sofert diverses remodelacions i ara es troba integrada amb la Casa del Degà, un palau renaixentista que toca al pla de la Catedral.

Originària del segle XII, va ser reformada per Lluís Desplà i d'Oms (1444-1524), ardiaca major de Barcelona i president de la Generalitat, a l'estil dels palaus contemporanis (1510).

El pati no es va poder construir al centre de l'edifici, seguint els cànons de l'època, perquè no hi havia prou espai en estar tocant la muralla romana, i es va situar a l'entrada. D'aquesta reforma destaca la porta de la planta noble.

La muralla romana original és visible des de l'interior de l'edifici, a la planta baixa, així com els arcs d'entrada a la ciutat dels dos ramals de l'aqüeducte que portava l'aigua a la ciutat en aquella època.

Al pati hi ha una gran palmera i la font que el dia de Corpus Christi es guarneix amb l'ou com balla. El ceramista Josep Roig va pintar i coure les rajoles típicament noucentistes que decoren la part baixa del pati (1920), i la bústia a la dreta de la porta exterior, és de Domènech i Muntaner, degut a una intervenció modernista.

- **Plaça Sant Felip Neri**

Aquesta plaça, com moltes altres places de la Barcelona antiga, es va construir sobre un cementiri. En aquest cas es tracta de l'antic cementiri de "Montjuïc del Bisbe". La plaça duu el nom del predicador jesuïta italià que va arribar a la santificació. L'ambient de la plaça, amb les acàcies i la deu, té un gran atractiu. La configuració actual és el resultat de les obres que es van fer als anys cinquanta, quan es varen traslladar les cases dels gremis dels Calders i dels Sabaters, després que l'exèrcit de Franco hi llancés una bomba el 30 de gener de 1938 destruint quasi la totalitat de la plaça. La conseqüència de l'explosió d'aquest artefacte varen ser quaranta – dues víctimes mortals, la majoria nens de l'escola bressol que es trobava just al costat de l'Església.

Les dues cases reedificades són una bona mostra de la persistència que hi va haver a Catalunya de reincorporar elements gòtics dins les construccions renaixentistes. A la casa del gremi de Sabaters (reconoscible per l'escut gremial amb el lleó de Sant Marc), està instal·lat el Museu del Calçat. Completa el conjunt l'església barroca de Sant Felip Neri construïda durant el segle XVIII, en homenatge al sant. De nau única i capelles laterals intercomunicades, segueix el model de la famosa església del Gesú de Roma. A la façana de l'església hi ha una gran quantitat de senyals de metralla de la bomba que va caure durant la guerra civil, i que la gent oca molt sovint.

- **Plaça Sant Jaume**

La forma actual d'aquesta plaça data del 1841. Antigament era la petita cruïlla que formava la intersecció dels dos eixos viaris que travessaven la ciutat de nord a sud i d'est a oest: Llibreteria – Escrivanies – Call i Bisbe – Ciutat – Regomir. Ja existia l'any 1261, quan hi donava al davant l'església de Sant Jaume, establerta el 1057. Al segle XIV s'hi afegí un porxo en el qual s'ajuntaven els consellers de la ciutat quan havien d'assistir corporativament a un acte públic. L'any 1598 es va resoldre engrandir el Palau de la Generalitat fins a la placeta que donava al porxo de l'església. L'any 1823 acordà l'Ajuntament enderrocar l'església i altres edificis annexos per formar una gran plaça, l'actual, que s'obrí el 1840 amb el nom de plaça de la Constitució (actual plaça Sant Jaume).

- **Carrer Ferran**

El carrer de Ferran és un carrer del barri Gòtic de Barcelona, paral·lel al mar, que ha esdevingut una de les vies més emblemàtiques de la ciutat. Des de 1910, enllaça la Rambla amb la plaça Sant Jaume fruit d'un projecte de l'Ajuntament de Barcelona durant la legislatura de 1820-23 projectat per l'arquitecte Josep Mas i Vila, que pretenia unir la Rambla amb el Parc de la Ciutadella.

Inicialment, el carrer va ser batejat com a Carrer de Ferran VII, tanmateix a partir de l'any 1910 va ser rebatejat amb el nom de Carrer Ferran.

La plaça Sant Jaume és el punt neuràlgic tradicional de Barcelona, on convergien els dos carrers principals de la ciutat romana: el "cardus" i el "decumanus". Gràcies al carrer Ferran, el petit espai quadrat de la plaça es va convertir en el que és avui dia, donant pas al traçat dels nous carrers Jaume I i Princesa. La transformació de la zona va motivar l'enderrocament de l'església medieval de Sant Jaume i, com a conseqüència, varen quedar encarades la nova façana de la Casa de la Ciutat (l'Ajuntament) i la del Palau de la Generalitat de Catalunya. Des de la plaça Sant Jaume, un cop arribats al carrer Ferran, el primer que es troba a l'esquerra, és el breu i encantador passatge de l'Ensenyança, i a continuació el cèlebre carrer Avinyó, que és l'únic que arriba sense interrupcions al passeig de Colom. Aquest carrer va donar nom a un dels quadres més famosos del segle XX: "Les senyorettes d'Avinyó", obra de Pablo Picasso, que és un clar homenatge als prostíbuls que hi havia a la zona, i que tan bé coneixia el pintor. Entre els carrers Rauric i Avinyó es troba l'església de Sant Jaume.

- **Plaça Reial**

És una de les places més distingides de Barcelona. Es troba baixant la Rambla a mà esquerra i és l'única plaça porticada de la ciutat, cosa que li dona molt caràcter i la converteix en excepcional. Limita amb la Rambla dels Caputxins, el carrer Ferran, el carrer Colom i el carrer Escudellers. També topa amb el primer passatge cobert que es va fer a Barcelona, el de Bacardí, no gaire ben conservat.

L'espai concret que ocupa l'actual Plaça Reial va ser comprat pels caputxins del convent del Mont Calvari l'any 1717 per construir-hi un nou convent (1718). El convent dels Caputxins va aprofitar alguns trams de la muralla medieval i comprenia tot l'espai que a l'actualitat es correspon amb els carrers del Vidre, Escudellers, la Rambla i el Portal de la Boqueria. L'església conventual es trobava situada a la Rambla, a l'alçada de l'actual entrada al carrer Ferran mentre que a la zona sud es situava l'hort (centre de la Plaça Reial).

La Plaça Reial va ser construïda entre 1850 i 1859 sota una claríssima manifestació d'urbanisme napoleònic, juntament amb el projecte realitzat el 1848 per l'arquitecte Francesc Daniel Molina i Casamajó, guanyador del concurs municipal per a la nova plaça.

A la plaça existeix una font central de ferro anomenada de les Tres Gràcies, projectada per Antoni Rovira i Trias (1876), i els seus dos fanals obra d'Antoni Gaudí. Són manifestacions escultòriques de la seva fase de desenvolupament inicial en que l'artista sent un fort compromís amb la tradició catalana i enalteix als grans herois de la història militar del Principat. A la part superior dels fanals ressalta un casc amb un sinuós drac on l'artista transmet l'heroisme dels conqueridors medievals catalans. Al seu voltant es pot contemplar la decoració amb palmeres reials i els edificis que l'envolten són uniformes, porticats, decorats amb motius de terra cuita hel·lenitzants, bustos de navegants i d'exploradors americans i escuts aguantats per infants indis. La plaça va ser renovada totalment l'any 1982.

- **Plaça del Pi**

La plaça, formada davant la porta principal de Santa Maria del Pi és la que rep des de temps immemorial el nom de plaça del Pi. Una visió esquemàtica del paisatge: espai pla comprès entre dues rieres i el vell camí romà (l'actual carrer de la Boqueria) que sortia de la ciutat per ponent. El paisatge es caracteritzava per un pi singular i una església construïda tocant a les hortes.

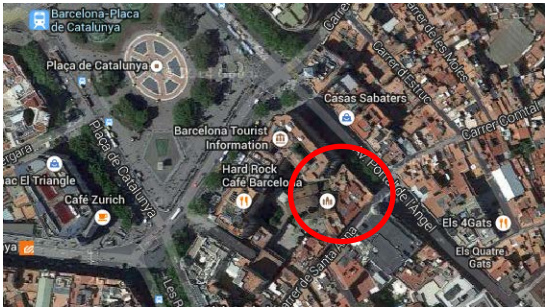

A la segona meitat del segle X es reflecteix en alguns documents antics la imatge d'una plaça o plana coneguda amb el qualificatiu de palma situada prop de la muralla i que devia quedar limitada, per una banda, pel curs de la riera del Pi, i per l'altra, per l'arenys de la Rambla.

En aquest recull històric es parla també de l'existència d'un temple amb el nom de Santa Maria de ipso Pino en l'any 965, on es donava ja com a temple que presidia una certa plana als afores immediats a la muralla primitiva de Barcelona. Es tracta d'una referència al testament de Bonhom i al llegat que feia al monestir de Sant Pere de les Puel·les d'un hort situat en un indret anomenat la palma de Santa Maria del Pi.

Explica la llegenda que en temps de la invasió sarraïna, el mar Mediterrani arribava encara on se situa actualment la plaça, i precisament en aquests contorns hi havia un barri de pescadors que posaren una forta resistència a la invasió. Quan va

passar el flagell de la guerra i els temps foren més tranquils, un d'aquells mariners, supervivent de la lluita, va trobar en la copa d'un pi una imatge de la Mare de Déu a la qual fou dedicada, en el mateix lloc del descobriment, una capelleta que amb el temps ha arribat a ser el temple que avui admirem. El pi va haver de ser substituït per un altre que en perpetués el record, la copa del qual es veia per damunt dels edificis. Aquest gran pi existia encara quan tingué lloc la invasió francesa, i sembla que un soldat napoleònic li va travessar el tronc amb una baioneta, i morí. Més tard fou plantat un altre pi i un altre fins a arribar a l'actual, com a mostra de la tenacitat amb què s'intenta de salvar el valor espiritual de la llegenda.

b. Fitxes d'arquitectura / element d'interès pel recorregut sonor

ELS BATECS DELS BARRIS: FITXA D'ARQUITECTURA / ELEMENT D'INTERÈS PER AL RECORREGUT SONOR		FITXA Nº1
ESGLÉSIA DE SANTA ANNA	INFORMACIÓ GENERAL	
	Arquitecte: Ramon Amadeu Any de construcció: mitjans del segle XII Direcció: C/ Santa Anna, 29 Horari: de dilluns a dissabte d'11h a 19h. Agost, de dilluns a dissabte d'11 a 14 h (sota pagament de 3 € per visitants)	
INTERÈS ARQUITECTÒNIC / URBÀ	INTERÈS SONOR	
Descripció: La construcció de l'església va iniciar-se a mitjans del segle XII en el període romànic. Actualment es conserva l'estructura romànica original del temple, amb absis quadrat i planta de creu, coberts amb una volta de canó apuntada del segle XIII. La porta d'estil gòtic és de l'any 1300. En el segle XIV es va allargar la nau que ja fou coberta amb volta gòtica de creueria i en el segle XV es construí el cimbori.	Descripció: La percepció de l'espai estret que es conforma entre el Carrer de Santa Anna i l'església, després de travessar el llindar, és increïble: deixant enrere el xivarri de la Rambla i el trànsit incessant de gent que hi circula, és com un oasi de silenci, pau i tranquil·litat dins el cor sempre actiu de la ciutat.	
Referència a fitxa d'inventari al Patrimoni: BCIN 0029	Referència a fitxa d'inventari sonor: - Gravacions i registres sonors: -	
SITUACIÓ	FOTOGRAFIA	
		

ELS BATECS DELS BARRIS: FITXA D'ARQUITECTURA / ELEMENT D'INTERÈS PER AL RECORREGUT SONOR		FITXA Nº2
CLAUSTRE DE LA CATEDRAL	INFORMACIÓ GENERAL	
	Arquitecte: Adolf Florença (rehabilitació) Any de construcció: 1298-1420 Direcció: Pla de la Seu, s/n Horari: Laborables i dissabtes 8:30 – 12:30 i 17:15 – 19:00 (entrada gratuïta). Hi ha horari de pagament de 12:30 – 17:15 h	
INTERÈS ARQUITECTÒNIC / URBÀ	INTERÈS SONOR	
Descripció: La Catedral de Barcelona és de tres naus, però amb un sol absis i deambulatori, o girola. Les naus tenen cinc trams; el tram immediat a la façana és més llarg que els altres tres, per acomodar les seves mides a les del cimbori que s'aixeca arran de la porta principal. L'estructura arquitectònica típica del gòtic català, ordenada per a aprofitar els espais interiors dels contraforts, permet obrir cap a l'interior de la Catedral una sèrie seguida de capelles secundàries que envolten tota la basílica. La façana és del S. XIX i XX. Referència a fitxa d'inventari al Patrimoni: BCIN 0338	Descripció: La presència de les tretze oques és un fet insòlit en l'àmbit de Barcelona, que genera uns sons peculiars i difícils de retrobar a la ciutat, i la font sortidor del Claustre és un focus sonor que centra l'atenció visual del visitant, amb un efecte relaxant pel xipollejar de l'aigua. Tant l'un com l'altre són dos fenòmens acústics imprescindibles al recorregut pel barri Gòtic.	
	Referència a fitxa d'inventari sonor: - Gravacions i registres sonors: -	
SITUACIÓ	FOTOGRAFIA	
		

ELS BATECS DELS BARRIS: FITXA D'ARQUITECTURA / ELEMENT D'INTERÈS PER AL RECORREGUT SONOR		FITXA Nº3
MUSEU MARÈS	INFORMACIÓ GENERAL	
	Arquitecte: - Any de construcció: 1946 Direcció: Plaça Sant Iu, 5 Horari: de dimarts a dissabte de 10:00 – 19:00 h (entrada general 4,20 €) (reduïda grups 2,40 €) museumares@bcn.cat Telèfon: (+34) 932 563 500	
INTERÈS ARQUITECTÒNIC / URBÀ	INTERÈS SONOR	
Descripció: El Museu es disposà aprofitant una sèrie d'edificis que ocupaven una part dels espais del que havia estat el Palau Reial Major, seu dels comtes de Barcelona i reis de la corona catalanoaragonesa a l'època medieval. La restauració en clau medieval d'algunes de les dependències del nou centre museogràfic, va coincidir amb les campanyes de rehabilitació del Barri Gòtic. Referència a fitxa d'inventari al Patrimoni: -	Descripció: La música de carrer inunda l'ambient i harmonitza el pas dels vianants que volen accedir des de la Plaça Sant Iu al museu, i un cop es traspasa el llindar d'entrada, es descobreix que l'accès és a través del petit pati del museu, on ens espera altre font. Referència a fitxa d'inventari sonor: - Gravacions i registres sonors: -	
SITUACIÓ	FOTOGRAFIA	
		

ELS BATECS DELS BARRIS: FITXA D'ARQUITECTURA / ELEMENT D'INTERÈS PER AL RECORREGUT SONOR		FITXA Nº4
<p align="center">ANTIC ARXIU DE LA CORONA D'ARAGÓ (Palau Reial Major i Palau de Lloctinent)</p>	INFORMACIÓ GENERAL	
	Arquitecte: Antoni Carbonell Any de construcció: Segle XVI-XVII Direcció: Plaça del Rei, s/n / Carrer Comtes, 2 Telèfon: 93 485 42 85 Correu: teltur@barcelonaturisme.com	
INTERÈS ARQUITECTÒNIC / URBÀ	INTERÈS SONOR	
Descripció: És un bloc rectangular de quatre plantes més els baixos, que serveixen per salvar el desnivell existent entre les dues façanes principals. Edificat tot ell amb pedra de Montjuïc, el seu estil es situa a cavall entre el gòtic tardà i el renaixement. Els portals són adovellats i sense decoració, mentre que les balconeres del primer i segon pis s'embelleixen amb guardapols rectes o mixtilinis, amb mènsules esculpides i l'escut de la Generalitat amb la creu de Sant Jordi.	Descripció: El pati interior del Palau, també compta amb una font sortidor com la del Claustre de la Catedral, generant aquesta sonoritat del repicar de l'aigua i la tranquil·litat, quasi com un parèntesi, dins el context d'aquesta ciutat gòtica. Hi ha un canalet i brollador xiuxiuejant.	
Referència a fitxa d'inventari al Patrimoni: -	Referència a fitxa d'inventari sonor: -	
	Gravacions i registres sonors: -	
SITUACIÓ	FOTOGRAFIA	
		

ELS BATECS DELS BARRIS: FITXA D'ARQUITECTURA / ELEMENT D'INTERÈS PER AL RECORREGUT SONOR		FITXA Nº5
CASA DE L'ARDIACA		INFORMACIÓ GENERAL
		Arquitecte: - Any de construcció: Segle XII Direcció: C/ Santa Lucía, 1
INTERÈS ARQUITECTÒNIC / URBÀ		INTERÈS SONOR
Descripció: El seu pati no – central és el tret més característic de la Casa, actual seu de l'Arxiu Històric de Barcelona. Allà hi trobem una de les fonts típiques dels patis medievals barcelonins, així com una gran palmera. A tocar de la muralla romana, la qual és visible des de l'interior de l'edifici, es pot observar també els arcs d'entrada d'aigua (aqueducte) que subministraven el bé a tota la ciutat.		Descripció: Seguint el model típic dels patis de cases medievals, trobem la font sortidor on es celebra la tradició de l'ou com balla" cada any al Corpus Christi. Aquest acte dona aquest caràcter de pau i tranquil·litat dels interiors de l'època, apropant-nos sonorament un cop més a com vivien a la ciutat gòtica medieval.
Referència a fitxa d'inventari al Patrimoni: BCNI 0304		Referència a fitxa d'inventari sonor: - Gravacions i registres sonors: -
SITUACIÓ		FOTOGRAFIA

ELS BATECS DELS BARRIS: FITXA D'ARQUITECTURA / ELEMENT D'INTERÈS PER AL RECORREGUT SONOR		FITXA Nº6
ESGLÉSIA SANT FELIP NERI	INFORMACIÓ GENERAL	
	Arquitecte: Adolf Florença (rehabilitació) Any de construcció: Segle XII Direcció: Plaça Sant Felip Neri Horari: plaça oberta	
INTERÈS ARQUITECTÒNIC / URBÀ	INTERÈS SONOR	
La plaça era un antic cementiri medieval (Montjuïc del Bisbe). A la paret de l'església queden encara marcades les cicatrius ocasionades pel bombardeig de l'aviació franquista (1938) sobre el casc antic de Barcelona durant la guerra civil espanyola. Durant el S.XX s'hi traslladaren a la plaça dos edificis de gremis per evitar la seva desaparició: el gremi dels Calderers (avui en dia parvulari) i el gremi dels Sabateres (avui en dia Museu del Calçat Antic). Referència a fitxa d'inventari al Patrimoni: BCIL 1176	Escenari de pel·lícules i música, aquesta plaça és un oasi de pau al bell mig de la ciutat. A l'endinsar-s'hi des del bullici dels carrers de Barcelona, és més gran l'efecte de calma absoluta, on l'aigua hi és present al centre de la plaça i quan raja sembla que el temps s'atura durant un moment. Referència a fitxa d'inventari sonor: - Gravacions i registres sonors: -	
SITUACIÓ	FOTOGRAFIA	
		

ELS BATECS DELS BARRIS: FITXA D'ARQUITECTURA / ELEMENT D'INTERÈS PER AL RECORREGUT SONOR		FITXA Nº7
PLAÇA SANT JAUME	INFORMACIÓ GENERAL	
	Arquitecte: - Any de construcció: S. XIII (Forma actual 1841) Direcció: Plaça Sant Jaume Horari: plaça oberta	
INTERÈS ARQUITECTÒNIC / URBÀ	INTERÈS SONOR	
És una de les principals places de tot Barcelona i com a curiositat hem de conèixer que es tractava del centre de Barcino, que era la Barcelona en l'època romana i es trobava completament emmurallada i comptava amb una dimensió total de 12 hectàrees.	Completament diferent al seguit de places gòtiques que havíem presenciat anteriorment, dóna la sensació d'amplitud i espai. A l'entrar-hi, i és plena de sons, moviment de gent i activitats diverses. Poden trobar – se sovint manifestacions i actes festius.	
Referència a fitxa d'inventari al Patrimoni: BCIN 0418 (Palau Generalitat) BCIL 744 (Ajuntament)	Referència a fitxa d'inventari sonor: - Gravacions i registres sonors: -	
SITUACIÓ	FOTOGRAFIA	
		

ELS BATECS DELS BARRIS: FITXA D'ARQUITECTURA / ELEMENT D'INTERÈS PER AL RECORREGUT SONOR		FITXA Nº8
PLAÇA REIAL	INFORMACIÓ GENERAL	
	Arquitecte: Francesc Daniel Molina i Casamajó Any de construcció: 1848 Direcció: Plaça Reial Horari: plaça oberta	
INTERÈS ARQUITECTÒNIC / URBÀ	INTERÈS SONOR	
És la única plaça porxada i rectangular del barri gòtic. Amb el seu caràcter igualitari, crea una uniformitat arquitectònica pròpia del segle XIX i compta amb diversos bars i restaurants que generen activitat en un indret lleugerament més tranquil que la Rambla adjacent.	La presència de l'aigua és manté en aquesta plaça, tot i que va ser projectada en una època molt posterior a les altres places del gòtic, i la novetat dels porxos genera un seguit de llindars sonors i espacials molt interessants.	
Referència a fitxa d'inventari al Patrimoni: BCIL 3044	Referència a fitxa d'inventari sonor: -	
	Gravacions i registres sonors: -	
SITUACIÓ	FOTOGRAFIA	
		

2. ITINERARI PROPOSAT

a. Descripció general

El Barri Gòtic, el qual pertany al districte de Ciutat Vella, és característic pel seu teixit medieval i el seguit d'esglésies i catedrals que es troben entre els tortuosos carrers romans. Només un parell de carrers rectes i places projectades trenquen el desordre típic del barri. Els sons de les campanes són únics i característics del barri Gòtic, el qual gaudeix d'una identitat pròpia poc comuna en altres indrets de la ciutat. Per tant, després de la visita i les reflexions sobre els edificis emblemàtics i la morfologia urbana de la zona, es traça un recorregut que pretén copçar tots els aspectes característics i propis de Ciutat Vella; un passeig pels estrets carrers de la ciutat els quals van generant uns llinars per descobrir les boniques places i les esglésies gòtiques.

- **PARADA¹ (0): Inici itinerari Plaça Catalunya**

Baixem del metro i comencem l'itinerari a la Plaça Catalunya. Si anem pel lateral de mar i girem el primer carrer a la dreta, entrarem a la plaça elevada de Santa Anna, que és i no tant transitada **(S1)**². Podem escoltar el paviment que "canta".

- **PARADA (1): Església de Santa Anna**

De sobte, a ma dreta apareix un petit llinar que descobreix una placeta – la Plaça Santa Anna – amb una església **(E1)**³ que rep el mateix nom. De cop i volta, el so del trànsit rodat, del pas de persones i el xivarri de la ciutat, desapareix, i no se sent res més que un parell d'ocells piulant. És una experiència increïble i insòlita, imprescindible al nostre recorregut, especialment a l'inici, ja que prepara al caminant pels contrastos que trobarem durant el passeig. El claustre, amb vegetació i ocells, pot visitar-se sota pagament.

- **PARADA (2): Portal de l'Àngel**

Ens dirigim cap al Portal de l'Àngel, un carrer simbòlic de Barcelona, el qual pren el nom a partir de l'estàtua d'un àngel situat actualment al Banc d'Espanya de la Plaça Catalunya. Convertit en un dels carrers de vianants més amples de Ciutat Vella, acull un seguit d'establiments comercials, els quals doten el paratge d'una gran activitat social. El viatger se sent ben diferent en comparació amb el paratge anterior, escoltant tots els sons amplificats. **(S2)**

¹ Veure la localització de les PARADES en el Plànol 2: Itinerari de l'apartat 2c d'aquest document.

² Veure la localització del SONS en el Plànol 2: Itinerari de l'apartat 2c d'aquest document.

³ Veure la localització dels EDIFICIS (E) en el Plànol 2: Itinerari de l'apartat 2c d'aquest document.

- **PARADA (3): Catedral de Barcelona**

Si girem lleugerament a l'esquerra, arribem a la Plaça Nova, la qual es va originar a partir del gran buit que van deixar les destrosses produïdes durant la guerra civil als anys 40. Aquest gran espai és aprofitat cada any per a activitats ben conegudes, com el mercat d'antiguitats o les paradetes de Nadal, i dóna entrada a la gran Catedral de Barcelona **(E2)**. Un cop dins, ens dirigim al Claustre **(S3)**, on descobrim els sons peculiars de les tretze oques de Santa Llúcia i la bonica font sortidor on cada Corpus sempre balla l'ou **(S4)**. El so relaxant de l'aigua, la qual serà el denominador comú sonor als indrets que visitarem, serà el protagonista dins la pau que es respira a les arcades.

- **PARADA (4): Plaça Sant Iu**

Ara ens acostarem tot just sortint de la Catedral a la dreta i girarem en el mateix sentit. Anem a parar a la Plaça Sant Iu, on es troba l'antiga entrada al recinte religiós. Petita però plena de vida, aquesta plaça sempre està ocupada per algun músic de carrer virtuós, capaç d'inundar l'ambient amb belles melodies **(S5)**. El viatger podrà gaudir de l'efecte musical en un espai únic i harmònic, perfecte per a tal activitat.

- **PARADA (5): Museu de Frederic Marès**

Just davant trobem el Museu de Frederic Marès **(E3)**, actualment reformat, el qual gaudeix d'un magnífic pati interior – exclusiu del museu – que compta amb una font de la qual brolla l'aigua tranquil·litzadora dels patis medievals **(S6)**. Aquest fenomen tan característic ha de ser experimentat pel viatger com en mínim en un parell dels indrets que es visiten.

- **PARADA (6): Plaça del Rei**

Tot sortint del museu, resseguim el carrer fins a arribar a la Plaça del Rei, la qual es conserva en el mateix estat urbanístic de l'època en que va ser edificada. Un buit que fa de pulmó a la ciutat, que acull un cafè i de vegades a algun violinista que amenitza l'estada a la plaça **(S7)**. Una de les poques places amb forma rectangular al barri gòtic, veïna de l'antic Arxiu de la Corona d'Aragó, el Palau de Lloctinent.

- **PARADA (7): Arxiu de la Corona d'Aragó**

Si decidim entrar a l'antic Arxiu de la Corona d'Aragó **(E4)**, descobrirem un preciós pati porxat de dues plantes que acull una font sortidor on també balla l'ou cada

Corpus Christi. Visita obligada al nostre recorregut per experimentar l'efecte sonor de l'aigua – element molt transcendent al nostre barri per transmetre aquesta sensació de calma **(S8)**. Destaca la porta.

- **PARADA (8): Casa de l'Ardiaca**

Al sortir, retornem cap a la Plaça Nova per continuar el rumb del recorregut i just a la banda esquerra de la Catedral, trobem un edifici que no podem ignorar. Es tracta de la Casa de l'Ardiaca **(E5)**. El seu pati interior és un dels més bonics que podem visitar a tota Ciutat Vella. No és un pati central com sol succeir, perquè l'antiga muralla romana impedeix aquesta localització, i el pati es troba just a l'entrada de la casa. Amb una font sortidor, compleix tots els requisits per a l'experiència sonora, amb llindar espacial per als viatgers més experts **(S9)**.

- **PARADA (9): Sant Felip Neri**

Ara ens dirigim per un seguit d'estrets i tortuosos carrers que ens condueixen per un petit edifici pont a la plaça Sant Felip Neri. Una de les places amb més història del barri Gòtic, és com un oasi tranquil i serè dins d'una gran ciutat **(S10)**. Té una mida modesta, però gaudeix d'una qualitat excepcional i d'una història singular, la qual queda retratada a la façana de l'església que rep el mateix nom **(E6)** – on queden les petjades de la metralla bombardejada durant la Guerra Civil –. L'experiència acústica i arquitectònica és única a aquest paratge, que és una parada obligada a la nostra visita.

- **PARADA (10): Plaça Sant Jaume**

Baixem deixant enrere la plaça Sant Felip Neri, per acabar descobrint el centre de la ciutat medieval que era Barcelona a l'època romana: la Plaça Sant Jaume. Cor dels antics carrers *Càrdus* i *Decumanus*, és la gran Plaça rectangular que acull el Palau de la Generalitat i l'Ajuntament de Barcelona. L'amplitud de l'espai, l'afluència de gent, el sons esvaïts dels cotxes... **(S11)**

- **PARADA (11): Carrer Ferran**

Decidim continuar l'experiència cap al Carrer Ferran, el primer carrer Recte de Barcelona projectat el 1910 paral·lel al mar. La seva arquitectura igualitària que pretenia crear una uniformitat – concepte completament oposat al sistema constructiu típic del barri Gòtic, on cada edifici es construïa independentment al veí – i les seves plantes baixes comercials doten al carrer d'una gran activitat. A més, la seva secció acull una petita pendent que acompanya a la baixada cap a la Rambla.

- **PARADA (12): Plaça Reial**

Just abans d'arribar a les Rambles, girem cap a l'esquerra per un curt carrer, i arribem a través d'un llindar a la porxada de la Plaça Reial **(S12)**. Aquesta gran plaça rectangular d'estil neoclassicista té el mateix caràcter que el Carrer Ferran: el disseny d'uniformitat exterior de façanes i plantes baixes òptimes per a ús comercial. Actualment, aquests porxos acullen un gran número de bars i restaurants amb terrassa, que donen a aquesta plaça un caràcter cèntric i tranquil, per a seure i descansar.

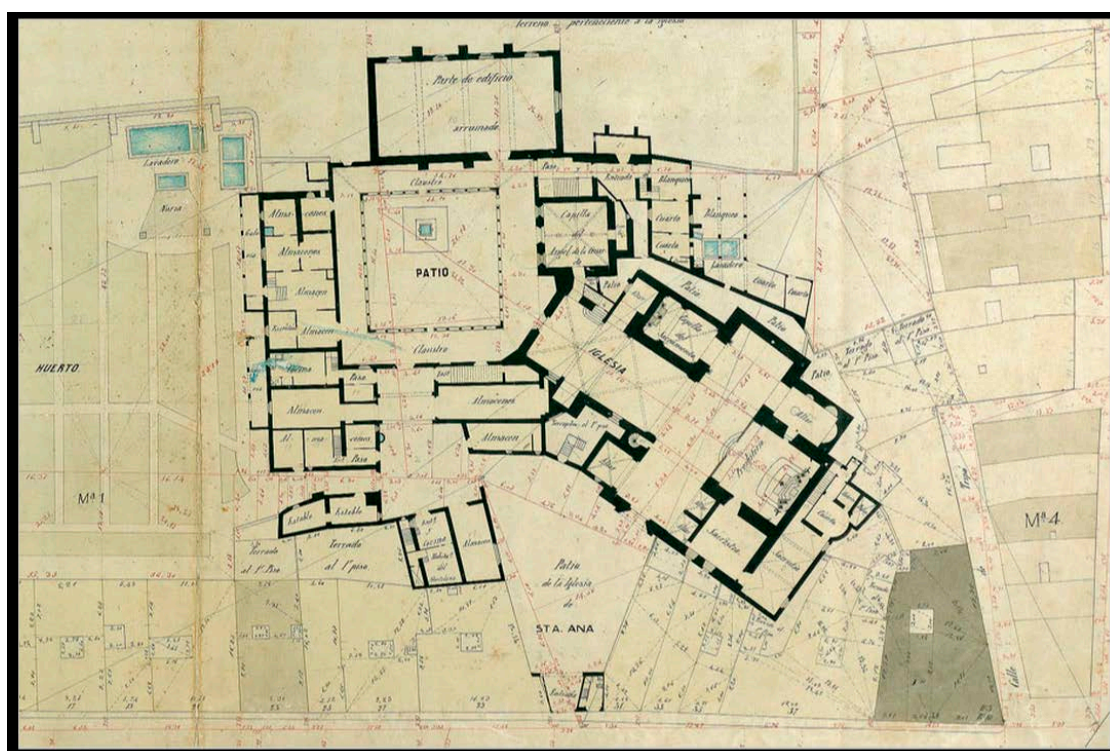
- **PARADA (13): Las Rambles**

Sortim de la Plaça Reial per a dirigir-nos a un espai completament oposat a l'anterior, Les Rambles. El ràfec de circulacions de persones, cotxes, activitats... **(S13)** La vitalitat d'aquest centre lineal de la Ciutat que fa de límit esquerre del barri el fa molt turístic. Envoltada d'edificis emblemàtics, com el Mercat de la Boqueria, el Liceu, o fins i tot la petita Font de Canaletes, connecta la ciutat de dalt a baix i comunica l'Eixample amb el mar.

- **PARADA (14): Final itinerari Plaça del Pi**

Per acabar el recorregut, girem a la dreta dues mançanes abans d'arribar de nou a Plaça Catalunya, i ens dirigim a la Plaça del Pi **(S14)**. Una de les places més boniques de la ciutat, la qual allotja l'església **(E9)** que duu el mateix nom i un petit mercat de paradetes de productes típics catalans. Aquest lloc resumeix molt bé el caràcter general de Ciutat Vella, especialment el sentit medieval del barri Gòtic.

b. Fotografies

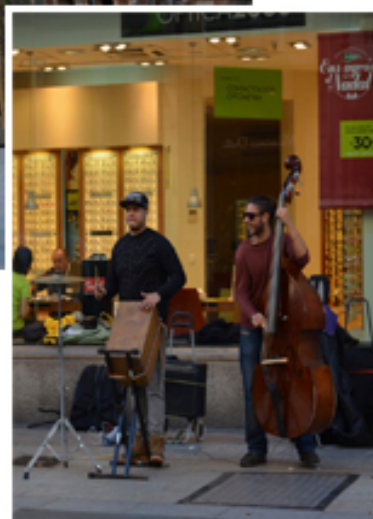

Imatge 1: Planta del monestir de Santa Anna, el 1858 segons Miquel Garriga i Roca. Font: www.monestirs.cat

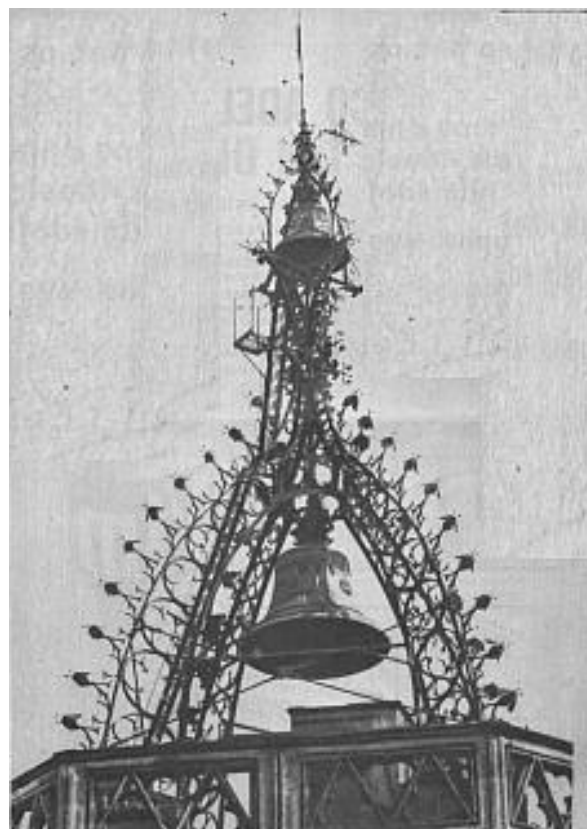

Imatge 2: Plaça Santa Anna. Font: Ana Lite Muñoz. (F1) ⁴

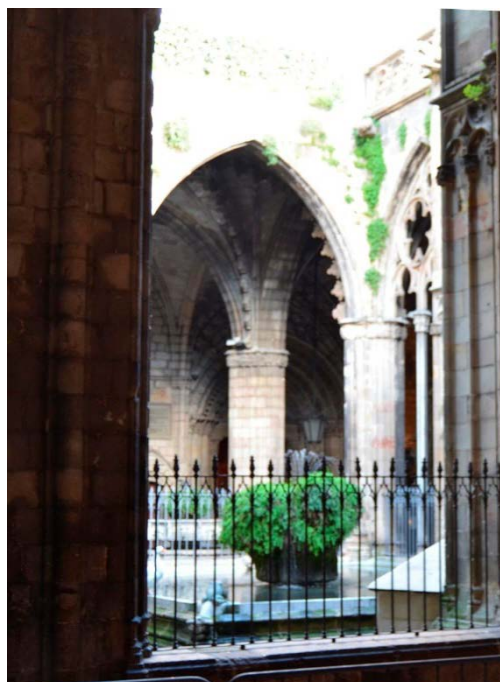
⁴ Veure la localització de les imatges en el Plànol 2: Itinerari de l'apartat 2c d'aquest document.

Imatge 3 - 4: Portal de l'Àngel. Músics de carrer. Font: Ana Lite Muñoz. (F2)

Imatge 5: Les campanes Eulàlia i Honorata. Font: www.campaners.com

Imatge 6 – 7: La Catedral de Barcelona, interior i claustre. Font: Ana Lite Muñoz. (F3)

Imatge 8: Plaça Sant Iu, on un grup de músics ofereixen als vianants un petit concert. Font: www.blogspot.com

Imatge 9: Plaça Sant Iu. Músic de carrer. Font: Ana Lite Muñoz. (F4)

Imatge 10: Entrada al Museu de Marés. Font: Ana Lite Muñoz. (F5)

Imatge 11: Plaça del Rei. Font: Ana Lite Muñoz. (F6)

Imatge 12: Pati del Palau del Lloctinent. Font: Ana Lite Muñoz. (F7)

Imatge 13: Pati de la Casa de l'Arcadiaca. Font: www.blogspot.es

Imatge 14: Plaça de Sant Felip Neri. Accés i font. Font: Ana Lite Muñoz. (F8)

Imatge 15: Plaça de Sant Jaume. Font: Ana Lite Muñoz. (F9)

Imatge 16: Carrer Ferran des de la Plaça de Sant Jaume. Font: Ana Lite Muñoz. (F10)

Imatge 17: Plaça Reial. Porxos i font. Font: Ana Lite Muñoz. (F11)

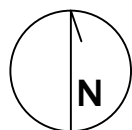
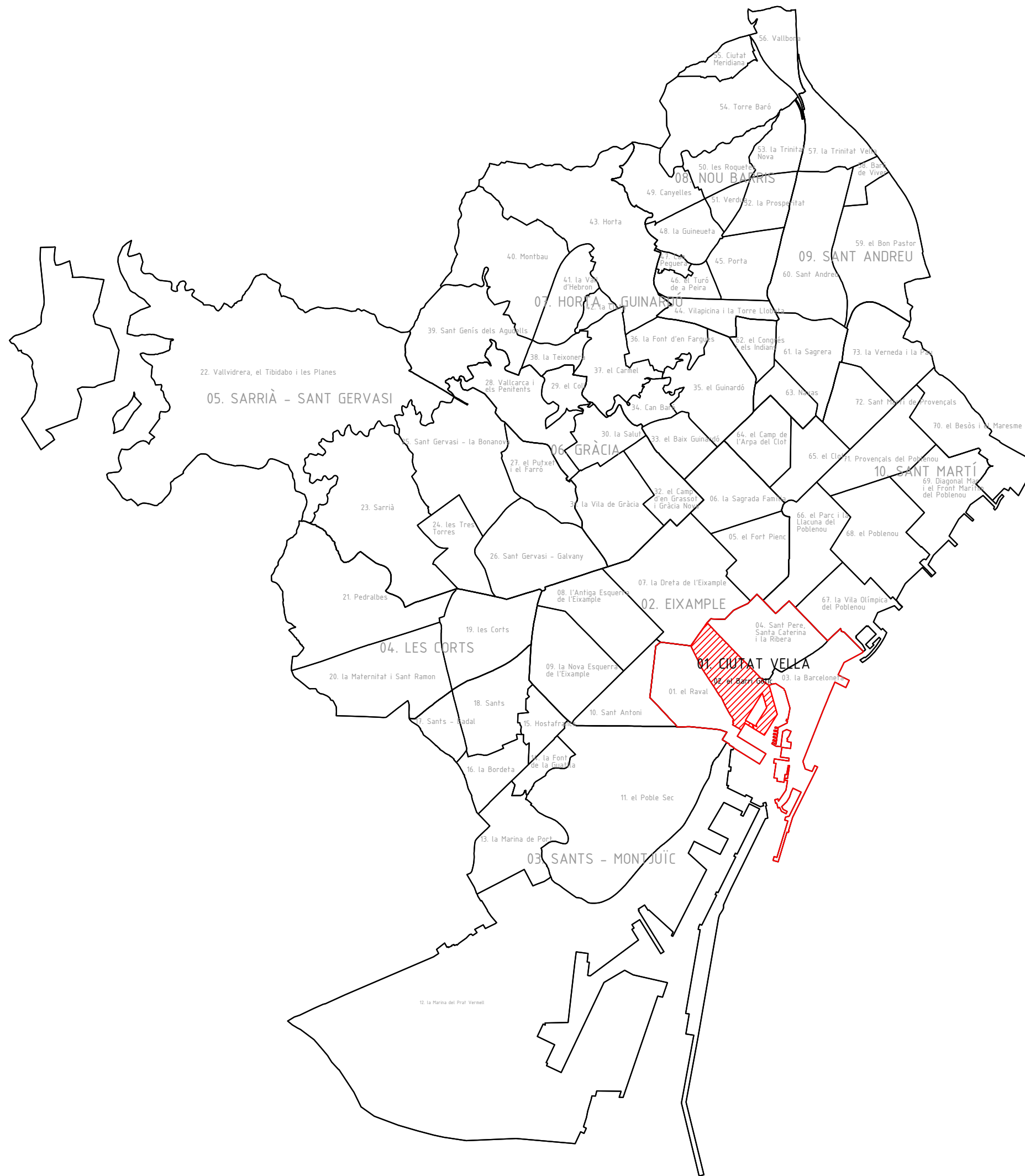
Imatge 18: Les Rambles. Font: Ana Lite Muñoz. (F12)

Imatge 19: La Plaça del Pi. L'església, el pi i les paradetes. Font: Ana Lite Muñoz. (F13)

c. Plànols

- Plànol 1. Barcelona: Districtes i barris
- Plànol 2. Itinerari

ELS BATECS DELS BARRIS

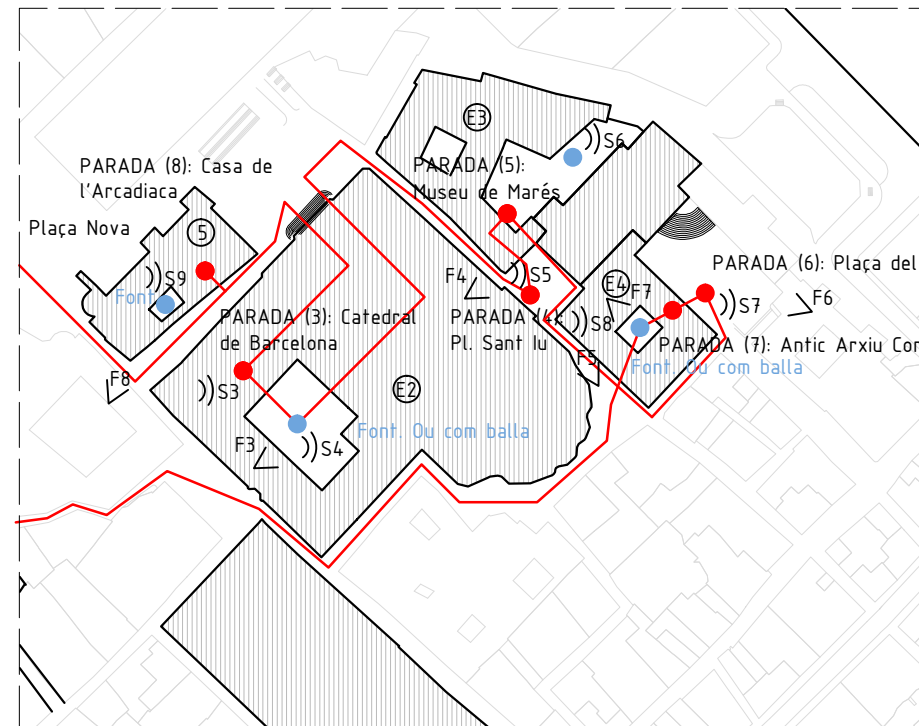
**1. CIUTAT VELLA - BARRI GÒTIC
"TOCANT A SOMETENT"**

PLÀNOL 1. BARCELONA: DISTRICTES I BARRIS
Escala 1/60.000
Font: CartoBcn

Francesc Daumal Domènech
Núria Piguillem Poch
Col·laboració:
Ana Lite
Iris Sesma Ruiz

2.c
plànol 1

Inici Itinerari
 PARADA (0): Plaça Catalunya

Detall planta zona Catedral
 E: 1/2.000

PARADES	
PARADA (0):	Inici itinerari. Plaça Catalunya
PARADA (1):	Església de Santa Anna
PARADA (2):	Portal de l'Àngel
PARADA (3):	Catedral de Barcelona
PARADA (4):	Plaça de Sant Iu
PARADA (5):	Museu de Frederic Marès
PARADA (6):	Plaça del Rei
PARADA (7):	Arxiu de la Corona d'Aragó
PARADA (8):	Casa de l'Arcadiaca
PARADA (9):	Sant Peli Neri
PARADA (10):	Plaça de Sant Jaume
PARADA (11):	Carrer Ferran
PARADA (12):	Plaça Reial
PARADA (13):	La Rambla
PARADA (14):	Final itinerari. Plaça del Pi

LLEENDA	
	Itinerari
	Edificis o elements d'interès
	Fotografies
	Sons
	Parada
	Intercanvi cec - guia
	Aigua

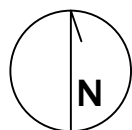
ELS BATECS DELS BARRIS

1. CIUTAT VELLA - BARRI GÒTIC "TOCANT A SOMETENT"

PLÀNOL 2. ITINERARI
 Escala 1/6.000
 Font: CartoBcn

Francesc Daumal Domènech
 Núria Piguillem Poch
 Col·laboració:
 Ana Lite

2.c
 plànol 2

3. BIBLIOGRAFIA:

a. Llibres, articles i hemeroteca

- Alturo, Jesús. *Catalunya Romànica. Vol. XX. El Barcelonès, el Baix Llobregat, el Maresme*. Enciclopèdia Catalana. Barcelona, 1992
- Aran i Suriol, Joan. *Santa Anna de Barcelona*. Ed. Mediterrània. Barcelona, 2002
- Figuerola, Pere Jordi i Conejo, Antoni. *L'art gòtic a Catalunya. Arquitectura II*. Enciclopèdia Catalana. Barcelona, 2003
- López Rodríguez, Carlos: *Speculum. Vida y trabajos del Archivo de la Corona de Aragón*. Editorial Irta, 2008
- Manuel García Martín: *El barri de la Catedral de Barcelona. Barcelona: Gas Natural SDG, 2000*
- Caballero, Jose Luís i Escamilla, David. *Els secrets del carrers de Barcelona*. Editorial L'Arca. 2009

b. Webs i links d'enllaç

- <https://www.wikipedia.org>
- <http://www.monestirs.cat/monst/bcn/bn02anna.htm>
- <http://www.campaners.com>
- http://cvc.cervantes.es/artes/paisajes_sonoros/p_sonoros02/daumal/
- <http://museumares.bcn.cat>
- <http://www.poblesdecatalunya.cat>
- <http://www.barcelonamovie.com>